

بررسی رابطه گذراندن دوره پیش دبستانی با میزان پیشرفت تحصیلی و ادراک حل مسأله اجتماعی دانش آموزان دختر پیش دبستانی

تاریخ دریافت: ۹۸/۰۱/۱۸

تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۲/۲۴

کد مقاله: ۶۶۶۰۸

سمیه عبدی^۱، قاسم بارانی^۲

چکیده

از مهم‌ترین مواردی که خانواده‌ها و نظام آموزشی به آن توجه دارند، پیشرفت تحصیلی و توانایی حل مسأله اجتماعی در دانش آموزان می‌باشد. از آنجاییکه دانش آموزان سرمایه اجتماعی هر جامعه محسوب می‌شوند، از این رو، توجه به آنان و نحوه گذراندن دوره پیش دبستانی و توانایی حل مسأله اجتماعی اهمیت دارد. لذا هدف تحقیق حاضر، بررسی رابطه گذراندن دوره پیش دبستانی با میزان پیشرفت تحصیلی و ادراک حل مسأله اجتماعی در دانش آموزان دختر پایه اول دبستان از دیدگاه معلمان پایه اول شهرستان گنبد می‌باشد. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه معلمان پایه اول ابتدایی شهرستان گنبد به تعداد ۲۳۰ نفر که در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ مشغول به کار بودند. لذا، نمونه آماری تحقیق با استفاده جدول کرجسی مورگان برابر با ۱۴۰ نفر بدست آمد. جهت بررسی و جمع آوری داده‌های تحقیق، از پرسشنامه توانایی حل مسئله اجتماعی دزوریلا و همکاران (۲۰۰۲)، پرسشنامه گذراندن دوره پیش دبستانی و پیشرفت تحصیلی شاه محمدی (۱۳۹۲) استفاده شد. برای بیان همبستگی بین متغیرهای گذراندن دوره پیش دبستانی با میزان پیشرفت تحصیلی و ادراک حل مسأله اجتماعی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید. یافته‌های پژوهش حاضر حاکی از آن بود که بین گذراندن آموزش دوره پیش دبستانی با میزان پیشرفت تحصیلی و ادراک حل مسأله اجتماعی دانش آموزان دختر پایه اول دبستان‌های شهرستان گنبد از دیدگاه معلمان رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به یافته‌های پژوهش که بیانگر رابطه بین گذراندن دوره پیش دبستانی و پیشرفت تحصیلی و نیز توانایی حل مسأله اجتماعی، می‌توان اظهار داشت که، گذراندن آموزش‌های دوره پیش دبستانی، نقشی مهم در سرنوشت کودکان ایفا خواهد کرد.

واژگان کلیدی: پیش دبستانی، پیشرفت تحصیلی، درک حل مسأله اجتماعی، شهرستان گنبد

۱- نویسنده مسئول: گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، واحد علی آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آباد کتول، ایران.

۲- گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، واحد علی آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آباد کتول، ایران.

۱- مقدمه

در خصوص آموزش پیش دبستانی، دیدگاه‌های مختلف و گاه متعارضی ارائه شده است. از یک سو افرادی نظیر ال‌کایند، ۱۹۸۷؛ سیگل، ۱۹۸۷؛ کانینگ و لیون، ۱۹۹۱ (شکوهی و همکاران، ۱۳۹۲) معتقدند که نباید کودکان را بی-محبا به سمت آموزش‌های پیش دبستانی بکشانیم و جو حاکم بر بسیاری از برنامه‌های پیش دبستانی ممکن است کودکان‌انطور که باید و شاید به سوی پیشرفت رهنمون نسازد. دلیلی که برای تدارک برنامه پیش دبستانی وجود دارد این است که در حین آموزش‌های پیش از دبستان، کودکان تجاربی را می‌آموزند که ممکن است در خانه نتوانند از اثرات مثبت چنین تجاربی برخوردار باشند. اما کانینگ و لیون (۱۹۹۱؛ به نقل از عصاره و همکاران، ۱۳۹۲) بر این باورند که افسانه تجارب اولیه به این امر منجر شده که ما نقش بزرگسالان را در محیط‌های پیش دبستانی که باید فرصتی مناسب برای کودکان فراهم کنند را نادیده بگیریم. از سوی دیگر بسیاری از صاحب‌نظران (مثل دومان، ۱۹۸۴؛ رسکولا، ۱۹۹۱؛ پاندی، ۱۹۹۱؛ به نقل از محمدی و همکاران، ۱۳۸۷) معتقدند که تجارب پیش دبستانی تأثیر مثبتی بر رشد کودکان خواهد گذاشت. تأکید بر آموزش و پرورش در دوره پیش‌دبستان به علت واقع‌گرایی، بینش، تلاش و کوشش افراد بسیاری است که عمر خود را صرف این کار کرده‌اند. اگر با توجه به منابع معتبر، از افلاطون (۴۲۷-۳۴۷ قبل از میلاد مسیح) که آغاز آموزش‌های اولیه را از هنگام تولد دانسته‌اند، بگذریم و (کاکیا، ۱۳۸۵)، باید بپذیریم که افرادی مثل جان آموس کمینوس، ژان ژاک روسو، پستالوزی، فروبل، ماریامونته سوری، پیازه و پژوهشگران کنونی جوامع مختلف و نیز جامعه علمی و فرهنگی ایران، در شناخت هویت واقعی این دوره از آموزش و نتایج اثر بخش آن بر سرنوشت کودکان کمک و یاری رسانده‌اند (کرامتی و همکاران، ۱۳۸۵).

پیشرفت تحصیلی از مسائلی مهمی است که محور بسیاری از پژوهش‌های آموزشی و روان‌شناسی قرار دارد و به توانایی آموخته‌شده یا اکتسابی فرد در موضوعات آموزشی‌اش می‌شود که از طریق آزمون‌های فراگیری استاندارد شده یا آزمون‌های معلم‌ساخته اندازه‌گیری می‌شود (کریمی و همکاران، ۱۳۷۷). بررسی پیشرفت تحصیلی فراگیران یکی از موضوعات اساسی در ارتقاء کیفیت آموزش است، چون امروزه هدف اصلی تعلیم و تربیت، ایجاد تغییر نه تنها صرفاً در میزان دانش، بلکه همچنین گسترش توانایی‌ها و ارتقاء مهارت‌هاست. از جمله نگرانی‌های مسئولیت‌های تعلیم و تربیت، پیشرفت تحصیلی و جلوگیری از افت تحصیلی می‌باشد. در مقابل پیشرفت تحصیلی، افت تحصیلی قرار دارد که بر اساس مطالعات مختلف، تأثیر بسزایی در سرنوشت فرد دارد و هزینه‌ی گزافی به خانواده و جامعه تحمیل می‌کند درک پیشرفت تحصیلی مستلزم کشف و بررسی تعدادی از عوامل درونی و بیرونی می‌باشد که شامل عوامل شناختی، اجتماعی و اقتصادی می‌شود (تشکری و همکاران، ۱۳۶۴). هر یک از ما انسان‌ها باید در روز به حل چند مسأله بپردازیم، زیرا بطور مداوم با موقعیت‌های روبرو می‌شویم که در آنها چیزی بین ما و خواسته‌هایمان حایل می‌شود که ما باید بر آن غلبه کنیم و مانع را کنار بزنیم. آگاهی، مهارت و ادراک مهم‌ترین عناصر یادگیری محسوب می‌شوند. حل مسأله این توانایی را به فرد می‌دهد که با توجه به تجارب عملی و توانمندی‌های ذهنی خود بتواند در جهت حل مسأله یا مشکل قدم برداشته و به نتیجه مطلوب دست یابد. حل مسأله از هر نوعی که باشد به شخصیت سالم هیجانات متعادل، تمرکز ذهن، خودباوری، آمادگی روانی برای مقابله با بحران و اراده جدی برای حل آن مشکل نیاز دارد (جلوه‌گر و همکاران، ۱۳۹۳). مهارت حل مسأله به فرد کمک می‌کند تا به صورت منطقی به حل مشکلات و مسائلی خود بپردازد و از آنجایی که یکی از فواید آموزش در مدارس تأثیرات مثبت آموزشی آن است می‌توان از این راه مهارت حل مسأله را در کودکان ایجاد کرد تا بتوانند تجربیات خود را در حین تحصیل بیاموزند و در زندگی واقعی از این تجارب برای حل مسائلی خود استفاده کنند.

با توجه به اهمیت موضوعات یادگیری و پیشرفت تحصیلی و توانایی حل مسأله و رابطه بین آنها پژوهشگران متعددی تحقیقات فراوانی را در این زمینه انجام داده‌اند. از آن جمله، بنجامین بلوم (۱۹۶۴) به این نتیجه رسید که آموزش اولیه از بعضی جهات مطلوب و مناسب است زیرا توانمندی کودکان برای یادگیری و رشد پیشرفت واقعی و حل مسأله را تحت تأثیر قرار می‌دهد. پاشا شریفی (۱۳۸۶) نیز در تحقیق خود دریافت که گذراندن دوره پیش دبستانی بر پیشرفت تحصیلی و سازگاری عاطفی - اجتماعی دانش‌آموزان بیشترین تأثیر را دارد. لذا سوال اصلی تحقیق این می‌باشد که آیا بین گذراندن دوره‌ی پیش دبستانی با میزان پیشرفت تحصیلی و ادراک حل مسأله اجتماعی در دانش‌آموزان دختر پایه اول دبستان شهرستان رابطه معنادار وجود دارد؟

۲- فرضیه‌های تحقیق

۱. بین گذراندن آموزش دوره پیش دبستانی و میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه اول دبستان‌های شهرستان گنبد رابطه وجود دارد.
۲. بین گذراندن آموزش دوره پیش دبستانی و ادراک حل مسأله اجتماعی دانش‌آموزان دختر پایه اول دبستان‌های شهرستان گنبد رابطه وجود دارد.

۳- روش‌شناسی تحقیق

با توجه به ماهیت این پژوهش که به دنبال بررسی رابطه گذراندن دوره‌ی پیش‌دستانی با میزان پیشرفت تحصیلی و ادراک حل مسأله اجتماعی دانش‌آموزان دختر پایه اول از دیدگاه معلمان پایه اول شهرستان گنبد می‌باشد، روش آن توصیفی و از نوع همبستگی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش عبارتست از کلیه معلمان پایه اول ابتدایی شهرستان گنبد به تعداد ۲۳۰ نفر در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ که برابر استعلام از مرکز آمار آموزش و پرورش مشغول به تدریس هستند. با توجه به مطالب فوق و مشخص بودن جمعیت جامعه آماری و ویژگی‌های آن، نمونه آماری تحقیق از طریق جدول گرجسی- مورگان استخراج گردیده است و بر اساس جدول گرجسی- مورگان تعداد حجم نمونه در بین جامعه آماری تقریباً برابر با ۱۴۰ نفر خواهد بود. جهت بررسی و مطالعه مبانی نظری موضوع پژوهش و دستیابی به اطلاعات اولیه با استفاده از کتب، مقالات، پایان‌نامه‌ها و نشریات و همچنین استفاده از شبکه اینترنت به منظور دستیابی به مقالات مرتبط با موضوع پژوهش از این روش استفاده گردید. در این تحقیق جهت جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز از ۳ پرسشنامه توانایی حل مسئله اجتماعی دزوریلا و همکاران (۲۰۰۲)، پرسشنامه گذراندن دوره پیش‌دستانی شاه محمدی (۱۳۹۲) و پرسشنامه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان شاه محمدی (۱۳۹۲) استفاده شده است.

الف) پرسشنامه توانایی حل مسئله اجتماعی

پرسشنامه توانایی حل مسئله اجتماعی، در سال ۲۰۰۲ توسط دزوریلا و همکاران، طراحی شده است (دزوریلا و همکاران، ۲۰۰۲). این پرسشنامه یک ابزار خودگزارشی از نوع لیکرت و دارای ۲۵ سوال بوده و هدف آن اندازه‌گیری مهارت در حل مسئله اجتماعی می‌باشد و خرده‌مقیاس‌ها آن (مقیاس جهت‌گیری مثبت به مسئله، جهت‌گیری منفی به مسئله، حل مسئله منطقی، سبک تکانشی/بی‌احتیاط، سبک اجتنابی) است. پایایی آزمون مجدد برای این پرسشنامه بین ۰/۶۸ تا ۰/۹۱ و ضریب آلفای آن بین ۰/۶۹ تا ۰/۹۵ گزارش شده است (دزوریلا و همکاران، ۲۰۰۰). روایی سازه این پرسشنامه نیز با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی و همبستگی با دیگر مقیاس‌های حل مسئله و سازه‌های روانشناختی همپوش، تایید شده است (دزوریلا و همکاران، ۲۰۰۰). در ایران مخبری، درتاج و دره کردی (۱۳۸۹)، ضریب آلفای ۰/۸۵ را برای پنج عامل سنجیده شده و ضریب پایایی بازآزمایی ۰/۸۸ را برای پرسشنامه حل مسئله اجتماعی کوتاه شده بدست آوردند.

ب) پرسشنامه گذراندن دوره پیش‌دستانی

این پرسشنامه را شاه محمدی (۱۳۹۲) به منظور اندازه‌گیری تاثیر گذراندن دوره پیش‌دستانی بر میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تهیه کرده و ۸ گویه می‌باشد. در مقابل هرگویه طیف پنج‌گزینه‌ای از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم قرار دارد. شاه محمدی با روش آلفای کرونباخ پایایی نمره کل پرسشنامه گذراندن دوره پیش‌دستانی ۰/۷۲ به دست آورد.

ج) پرسشنامه پیشرفت تحصیلی

این پرسشنامه را نیز شاه محمدی (۱۳۹۲) به منظور اندازه‌گیری پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تهیه کرده و ۸ گویه می‌باشد. در مقابل هرگویه طیف پنج‌گزینه‌ای از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم قرار دارد. در پژوهش شاه محمدی (۱۳۹۲) روایی پرسشنامه مورد تایید قرار گرفته است. شاه محمدی با روش آلفای کرونباخ پایایی نمره کل پرسشنامه گذراندن دوره پیش‌دستانی ۰/۷۲ به دست آورد.

پس از جمع‌آوری پرسشنامه و استخراج داده‌ها، ابتدا اطلاعات به صورت کدهایی بر روی برگه‌های مخصوص درج گردید. پس اطلاعات کدگذاری شده به کامپیوتر داده شد. به کمک نرم‌افزار آماری (SPSS)، آنالیز صورت گرفت. با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت که در بخش آمار توصیفی به صورت نمودار، درصد فراوانی، درصد میانگین و غیره ارائه شد و در بخش آمار استنباطی از طریق آزمون ضریب همبستگی پیرسون، و آزمون رگرسیون برای ارزیابی و بررسی فرضیه‌های تحقیق استفاده گردید.

۴- یافته های تحقیق

نتایج نشان می‌دهد که از بین تعداد کل پاسخگویان (۱۴۰ نفر)، ۵۲ نفر مرد و ۸۸ نفر زن می‌باشد. همچنین از بین تعداد کل پاسخگویان (۱۴۰ نفر)، ۵۳ نفر مجرد و ۸۷ نفر متأهل می‌باشند. همچنین از بین تعداد کل پاسخگویان بر حسب متغیر سن (۱۴۰ نفر)، بیشترین فراوانی مربوط به افراد در رده سنی ۳۱-۳۵ سال ۵۲ نفر و کمترین فراوانی مربوط به افراد بیشتر از ۴۰ سال ۲۲ نفر می‌باشد.

- آزمون فرضیه اول: بین گذراندن آموزش دوره پیش دبستانی و میزان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر پایه اول دبستان های شهرستان گنبد از دیدگاه معلمان رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۱: بررسی رابطه بین گذراندن آموزش دوره پیش دبستانی و پیشرفت تحصیلی

شاخص	تعداد	سطح معنی داری	ضریب همبستگی
گذراندن آموزش دوره پیش دبستانی	۱۴۰	۰/۰۰۰	۰/۴۵۵
پیشرفت تحصیلی			

همانطوری که در جدول شماره ۱ مشاهده می‌نماید، معناداری رابطه عامل گذراندن آموزش دوره پیش دبستانی و پیشرفت تحصیلی در یک آزمون دو طرفه و با آلفای ۰/۰۱ به میزان (۰/۰۰۰) و با همبستگی ۰/۴۵۵ محاسبه شده است و از آنجایی که این مقدار کوچکتر از ۰/۰۱ است، لذا فرضیه اصلی یا H1 تایید می‌شود. بنابراین بین گذراندن آموزش دوره پیش دبستانی و میزان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر پایه اول دبستان های شهرستان گنبد از دیدگاه معلمان رابطه معناداری وجود دارد ($p < 0/01$). - آزمون فرضیه دوم: بین گذراندن آموزش دوره پیش دبستانی و ادراک حل مسأله اجتماعی دانش آموزان دختر پایه اول دبستان های شهرستان گنبد از دیدگاه معلمان رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۲: بررسی رابطه بین گذراندن آموزش دوره پیش دبستانی و ادراک حل مسأله اجتماعی

شاخص	تعداد	سطح معنی داری	ضریب همبستگی
گذراندن آموزش دوره پیش دبستانی	۱۴۰	۰/۰۴	۰/۱۶۷
ادراک حل مسأله اجتماعی			

همانطوری که در جدول شماره ۲ مشاهده می‌نماید، معناداری رابطه گذراندن آموزش دوره پیش دبستانی و ادراک حل مسأله اجتماعی در یک آزمون دو طرفه و با آلفای ۰/۰۵ به میزان (۰/۰۴) و با همبستگی ۰/۱۶۷ محاسبه شده است و از آنجایی که این مقدار کوچکتر از ۰/۰۵ است، لذا فرضیه اصلی یا H1 تایید می‌شود. بنابراین بین گذراندن آموزش دوره پیش دبستانی و ادراک حل مسأله اجتماعی دانش آموزان دختر پایه اول دبستان های شهرستان گنبد از دیدگاه معلمان رابطه معناداری وجود دارد ($p < 0/05$).

۵- بحث و نتیجه گیری

یافته های تحقیق حاضر نشان می‌دهد که بین گذراندن آموزش دوره پیش دبستانی و میزان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر پایه اول دبستان های شهرستان گنبد از دیدگاه معلمان رابطه معناداری وجود دارد، به عبارتی آموزش پیش دبستانی توانسته بود باعث تغییر معناداری در پیشرفت تحصیلی کودکان شود. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات اسحاقی نیا (۱۳۷۱)، فرشاد (۱۳۷۷)، تشکری و همکاران (۱۳۶۴)، حقیقت (۱۳۷۲) همسو می‌باشد، در حالیکه با نتایج تحقیقات پاکاریان (۱۳۷۶)، نوروززاده (۱۳۷۳) ناهمسو می‌باشد. اسحاقی نیا (۱۳۷۱) در بررسی تاثیر آموزش پیش دبستانی بر پیشرفت تحصیلی و سازگاری اجتماعی کودکان دبستان شهرستان تربت حیدریه به این نتیجه دست یافت که دانش آموزان کلاسهای اول تا چهارم دبستان به آموزش پیش دبستانی را گذرانده بودند، در مقایسه با دانش آموزانی که چنین تجربه ای نداشتند، در بسیاری از مولفه ها تفاوت معناداری داشتند. همچنین حقیقت (۱۳۷۲) نشان داد که دانش آموزان که تجربه آموزش کودکتانی داشتند در مقایسه با گروهی که چنین تجربه ای نداشتند در کلاس اول در مولفه های پیشرفت تحصیلی برتری قابل ملاحظه ای داشتند. در حالیکه پاکاریان (۱۳۷۶) در شهر اصفهان به این نتیجه رسید که دوره آمادگی پیش از دبستان بر پیشرفت تحصیلی پایه های اول، دوم، سوم و چهارم در دو گروه تفاوت معناداری ایجاد نکرده است. همچنین نوروززاده (۱۳۷۳) در پژوهش خود بر روی یک نمونه ۱۶۰ نفری از دانش آموزان (۸۰

نفر با تجربه پیش‌دستانی و ۸۰ نفر بدون گذراندن آموزشهای پیش‌دستانی) از دبستانهای شهرستان بجنورد انتخاب شده بودند به این نتیجه رسید که بین معدل سالانه کلاس اول و دوم ابتدایی افرادی که تجربه پیش‌دستانی داشتند با کسانی که چنین تجربه ای نداشتند تفاوت معناداری مشاهده نشد. ناهمخوانی نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات دیگر محققین ممکن است به البته عواملی همچون، عدم دقت آزمون‌گران در اجرای آزمون، محیط آموزشی و وضعیت فرهنگی و اجتماعی کودکان ارتباط داشته باشد. همچنین این محققین در تحقیقات خود اظهار داشتند که حضور صرف کودک در کلاس‌های پیش‌دستانی نمی‌تواند به تنهایی تضمین‌کننده موفقیت‌های آتی کودکان باشد بلکه عواملی نظیر کیفیت برنامه‌های مراکز پیش از دبستان، شخصیت و نحوه ارتباط معلم و فضای حاکم بر مرکز و مهم‌تر از همه میزان تجربه پیش‌دستانی است که در این قلمرو اهمیت دارد، چراکه عوامل مؤثر بر یادگیری و پیشرفت تحصیلی، بسیار گسترده و وسیع‌اند و شناسایی این عوامل و رفع مشکلات و نارسایی‌های موجود در نظام آموزشی مهم است (پاکاریان، ۱۳۷۶؛ نوروززاده، ۱۳۷۳).

همچنین یافته‌های تحقیق حاضر نشان می‌دهد که بین توانایی حل مسأله اجتماعی و گذراندن دوره پیش‌دستانی دانش‌آموزان دختر پایه اول دبستان‌های شهرستان گنبد از دیدگاه معلمان رابطه معناداری وجود دارد، به عبارتی آموزش پیش‌دستانی توانسته بود باعث تغییر معناداری در توانایی حل مسأله اجتماعی کودکان شود. نتایج تحقیق حاضر را می‌توان با نتایج تحقیقات برخی محققین که در تحقیقات خود اظهار داشتند گذراندن دوره پیش‌دستانی مجرب به بهبودی سازگاری‌های اجتماعی و مسائل اجتماعی می‌گردد همخوان دانست. زیرا، توانایی حل مسأله اجتماعی به نوعی با سازگاریهای اجتماعی ارتباط دارد، و اگر فردی در حل مسائل اجتماعی خود توانمند گردد، یعنی این فرد در حل مسائل اجتماعی خود توانایی لازم را کسب کرده است. از این رو، نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات دیگر محققین، کرمی و هیبت‌الهی (۱۳۷۷)، سعیدی‌زاده (۱۳۷۶)، دیده بان و همکاران (۱۳۶۹) همسو می‌باشد. شاید بتوان در تبیین این یافته به موارد زیر اشاره کرد: نوع ارتباط معلم با شاگرد از عوامل تعیین‌کننده سازگاری اجتماعی است. گلاسر (۱۳۷۱) معتقد است که کیفیت ارتباط در مدرسه از جمله عوامل مؤثر در رشد عزت نفس کودکان است و وی بر این نکته پافشاری می‌کند که ریشه اکثر مشکلات در نظام آموزشی است و معلم بایستی بتواند کمبودهایی را که کودک در خانه با آن مواجه شده است در مدرسه جبران کند. کیفیت ارتباط با والدین و جو عاطفی حاکم بر خانواده نیز در توانایی حل مسائل اجتماعی و رشد اجتماعی کودکان تأثیر زیادی می‌گذارد. از آنجاکه توانایی حل مسأله اجتماعی و ایجاد سازگاریهای اجتماعی، فرد را قادر می‌سازد از راه اصلاح محیط یا از راه اصلاح رفتار خویش به تعادل میان خود و محیط بپردازد و با توجه به اینکه، سازگاری هم شامل فرایند انطباق فرد با شرایط موجود و هم شامل فرایند تغییر محیط برای انطباق نیازهای فردی است و این عوامل، موجب کاهش تنش‌های واردشده از محیط بر فرد شده، لذا در صورت کاهش تنش، دانش‌آموز با آرامشی بیشتر به تحصیل پرداخته، این خود، موجبات عملکرد تحصیلی مناسب را به وجود می‌آورد و به احتمال، دانش‌آموزانی که سازگاری بالایی دارند، دارای پیشرفت تحصیلی بالایی هستند (کرمی و هیبت‌الهی، ۱۳۷۷).

یافته‌های پژوهش حاضر حاکی از آن بود که بین گذراندن دوره پیش‌دستانی و پیشرفت تحصیلی و نیز توانایی حل مسأله اجتماعی از دیدگاه معلمان پایه اول دوره ابتدایی شهرستان گنبد رابطه معناداری وجود دارد. از این رو، گذراندن آموزش‌های دوره پیش‌دستانی، نقشی مهم در سرنوشت کودکان به ویژه در دوره‌های بعدی ایفا خواهد کرد؛ اما فارغ از تأثیر فراوان این آموزش‌ها بر توانایی حل مسأله اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، باید این نکته را یادآور شد که تجربه حضور صرف کودکان در دوره پیش‌دستانی به تنهایی، تضمین‌کننده موفقیت‌های آتی نبوده، متغیرهایی بسیار در این امر دخالت دارند که از جمله می‌توان به عواملی مانند سواد مادر، شغل پدر، فرهنگ محل زندگی کودک اشاره کرد؛ باین حال شایسته است خانواده‌ها و مسئولان به این دوره تحصیلی توجه لازم را داشته باشند تا اهداف و آرمان‌های آموزشی قابل دستیابی باشند.

منابع

۱. اسحاقی نیا، حمید، (۱۳۷۳)، «بررسی تاثیر آموزش و پرورش پیش دبستانی بر پیشرفت ذهنی، تحصیلی و سازگاری عاطفی، اجتماعی کودکان دبستانی، شهرستان تربیت حیدریه». پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبایی تهران.
۲. پاشا شریفی، حسن، (۱۳۸۶)، «کار تحقیقاتی، ارزشیابی تاثیر آموزش و پرورش پیش دبستانی و آماده کردن کودکان جهت ورود به نظام آموزش مدرسه».
۳. پاکاریان، سارا، (۱۳۷۶)، «تحلیل برنامه دوره آمادگی و تاثیر آن بر پیشرفت تحصیلی و رشد اجتماعی دانش آموزان دوره ابتدایی شهر اصفهان». پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت معلم تهران
۴. تشکری، عباس و همکاران، (۱۳۶۴)، «اثر آموزش پیش دبستانی بر پیشرفت تحصیلی و هوش کودکان در دوره دبستان. نشریه علوم تربیتی». دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه تهران، دوره هشتم، شماره ۳ و ۴.
۵. جلوه گر افسانه، کارشکی حسین، اصغری نکاح سیدمحسن، (۱۳۹۳)، «تاثیر آموزش خودتنظیمی بر حل مساله اجتماعی کودکان پیش دبستانی دختر و پسر». پژوهش های علوم شناختی و رفتاری، دوره ۴، شماره ۱، پیاپی ۶-۱۵۵-۱۶۶.
۶. حقیقت، شهربانو، (۱۳۷۲)، «اثر آموزش پیش دبستانی بر مشکلات رفتاری و پیشرفت تحصیلی گروهی از دانش آموزان دختر و پسر طبقات مختلف اقتصادی - اجتماعی دبستانهای شیراز». پایان نامه کارشناسی ارشد روان شناسی تربیتی، دانشگاه شیراز.
۷. دیده بان، صدیقه، (۱۳۶۹)، بررسی تاثیر آموزش های پیش دبستانی بر رشد جسمی-ذهنی و اجتماعی کودکان دبستانی.
۸. سعیدی زاده، محمد، (۱۳۷۶)، «رابطه آموزش دوره آمادگی با رشد اجتماعی دانش آموزان پایه اول و دوم ابتدایی مدارس دولتی تهران». پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت مدرس تهران.
۹. شکوهی یکتا محسن، دوايي مهدی، زمانی نیره، پورکریمی جواد، شریفی علی، (۱۳۹۲)، «تاثیر آموزش برنامه «من می توانم مشکل را حل کنم بر بهبود مهارت حل مساله و مهارت های اجتماعی دانش آموزان پیش دبستانی و پایه اول». تازه های علوم شناختی، دوره ۱۵ شماره ۳ (مسلسل ۵۹)، ۷۳-۸۲.
۱۰. عصاره علیرضا، احمدی غلامعلی، عباس پور حیدرعلی، (۱۳۹۲)، «تاثیر آموزش و پرورش پیش دبستانی بر پیشرفت تحصیلی و سازگاری اجتماعی دانش آموزان دو زبانه اول ابتدایی». پژوهش های آموزش و یادگیری (دانشور رفتار)، دوره ۲۰، شماره ۳، ۳۰۳-۳۱۲.
۱۱. محمدی سردار، نظریان عباس، حمزه سبزی امیر، (۱۳۸۷)، «اثر آموزش های پیش دبستانی بر مهارت های حرکتی پسران ۶-۵ ساله سنج و مقایسه آن با هنجار موجود». علوم حرکتی و ورزش، دور ۶ شماره ۱۱، ۲۹-۳۷.
۱۲. کاکیا، لیدا، (۱۳۸۵)، «تاثیر آموزش های پیش دبستانی بر درک مطالب و سرعت خواندن در پایه اول ابتدایی مدارس قم سال تحصیلی ۸۷-۸۶»، شماره ۷، ص ۱۰۴-۱۱۱.
۱۳. کرامتی، محمدرضا، اشرف، لازمی، زهرا، رحمدل زاده، (۱۳۸۵)، «رابطه آموزش های پیش دبستانی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان». پژوهشکده تربیتی، دانشگاه آزاد بجنورد، سال دوم، شماره ۹، زمستان ۸۵، ص ۱۴۹-۱۶۰.
۱۴. کرمی، محمود، هیبت الهی، سید محمد، (۱۳۷۷)، «بررسی تاثیر رابطه بین آموزش پیش دبستانی بر سازگاری اجتماعی دانش آموزان پایه اول ابتدایی نواحی ۱ و ۲ شهرستان سنج». چکیده گزارشهای پژوهشی آموزش و پرورش.
۱۵. نوروززاده، رضا، (۱۳۷۳)، «بررسی تاثیر آموزش و پرورش پیش دبستانی بر کارآمدی تحصیلی دانش آموزان پایه اول تا سوم دبستانهای شهر بجنورد در سال تحصیلی ۷۲-۷۱». پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبایی